

Bài 55

QUẢN LÝ DOANH NGHIỆP (3 tiết)

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

Sau bài này, GV cần phải làm cho HS :

- Biết được việc tổ chức hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp.
- Biết được nội dung và phương pháp đánh giá hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp.
- Biết được một số biện pháp nâng cao hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp.

II – CHUẨN BỊ BÀI GIẢNG

1. Chuẩn bị nội dung. Nghiên cứu SGK.

2. Tài liệu tham khảo. Tham khảo tài liệu Kinh tế doanh nghiệp thương mại, PGS.TS. Phạm Công Đoàn, TS. Nguyễn Cảnh Lịch (đồng Chủ biên), 2004, NXB Thống kê, Hà Nội.

III – GỢI Ý TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phân bố bài giảng

Tiết 1 : Tổ chức hoạt động kinh doanh.

Tiết 2 : Đánh giá hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp.

Tiết 3 : Một số biện pháp nâng cao hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp.

2. Các hoạt động dạy học

2.1. Hoạt động 1 : Tìm hiểu cơ cấu tổ chức doanh nghiệp

– GV hướng dẫn HS tìm hiểu các đặc trưng của cơ cấu tổ chức doanh nghiệp.
– GV nêu một vài ví dụ về doanh nghiệp và cơ cấu tổ chức doanh nghiệp ở địa phương.

– GV hướng dẫn HS nghiên cứu mô hình cơ cấu tổ chức doanh nghiệp trong hình 55.1 SGK.

– GV khái quát đặc điểm của cấu trúc doanh nghiệp (cấu trúc đơn giản).

2.2. Hoạt động 2 : Tìm hiểu việc tổ chức thực hiện kế hoạch kinh doanh của doanh nghiệp

– GV hướng dẫn HS đọc SGK.

– GV gợi ý HS nêu các nguồn lực của một doanh nghiệp.

– GV nêu và yêu cầu HS trả lời các câu hỏi về : Nguyên tắc sử dụng các nguồn lực của doanh nghiệp (tiết kiệm, hiệu quả...).

– GV gợi ý HS liên hệ các nguồn lực kinh doanh của một doanh nghiệp ở địa phương ; chỉ ra việc sử dụng nguồn lực đó theo các nguyên tắc nêu trên.

2.3. Hoạt động 3 : Tìm hiểu việc huy động vốn kinh doanh

– GV giải thích sơ đồ 55.4 SGK cho HS hiểu được các nguồn vốn của một doanh nghiệp.

– GV gợi ý để HS liên hệ thực tiễn ở địa phương.

2.4. Hoạt động 4 : Tổng kết, đánh giá tiết học

2.5. Hoạt động 5 : Tìm hiểu vai trò của hạch toán kinh tế

– GV yêu cầu HS đọc SGK, phần "Hạch toán kinh tế là gì ? Ý nghĩa của hạch toán kinh tế trong doanh nghiệp".

- + Để HS nắm vững kiến thức, GV giải thích các nội dung cơ bản về doanh thu, chi phí của doanh nghiệp.
- + GV hướng dẫn HS liên hệ thực tế và cho các ví dụ minh họa.

Từ những hoạt động trên, GV gợi ý để HS rút ra khái niệm và ý nghĩa của hạch toán kinh tế trong doanh nghiệp.

– GV có thể đặt một số câu hỏi để HS củng cố kiến thức như : Hiểu thế nào là hạch toán kinh tế trong doanh nghiệp ? Doanh nghiệp dùng đơn vị đo lường nào để tính toán chi phí và hiệu quả kinh doanh ? Doanh nghiệp không tiến hành hạch toán kinh tế thì có hậu quả gì ?

2.6. Hoạt động 6 : Tìm hiểu nội dung hạch toán kinh tế

Để HS hiểu được các chỉ tiêu : doanh thu, chi phí và lợi nhuận, GV cần lấy các ví dụ minh họa từng chỉ tiêu. Sau đó cho HS liên hệ thực tế, nêu ví dụ, tự nhận xét và rút ra nội dung khái niệm.

Kết thúc phần, GV chuẩn lại các khái niệm về doanh thu, chi phí và lợi nhuận để HS nắm chắc nội dung.

2.7. Hoạt động 7 : Tìm hiểu phương pháp hạch toán kinh tế

– Phương pháp xác định doanh thu :

- + GV nêu công thức tính doanh thu, sau đó cho ví dụ thực tế để minh họa.
- + GV yêu cầu mỗi nhóm, hoặc cá nhân HS cho ví dụ để tính doanh thu theo công thức.
- + GV có thể cho HS nhắc lại doanh thu là gì và cách tính doanh thu của doanh nghiệp.

– Phương pháp xác định chi phí kinh doanh :

- + Chi phí của mỗi loại doanh nghiệp có sự khác nhau, vì vậy GV có thể lấy một loại hình doanh nghiệp để xác định chi phí. Ví dụ : Doanh nghiệp thương mại bao gồm các loại chi phí chủ yếu sau : Chi phí mua hàng hoá, chi phí tiền lương, chi phí quảng cáo, chi phí tiền thuê diện tích và mua thiết bị kinh doanh, chi phí quản lí...
- + GV hướng dẫn HS đọc kĩ các công thức tính chi phí trong SGK. GV lấy ví dụ minh họa cho cách tính các loại chi phí của doanh nghiệp và gợi ý cho HS liên hệ thực tế để tính từng loại chi phí.
- + GV yêu cầu HS tính được ít nhất một loại chi phí của doanh nghiệp.

2.8. Hoạt động 8 : Tổng kết, đánh giá tiết học

2.9. Hoạt động 9 : Tìm hiểu các tiêu chí đánh giá hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp

– GV giới thiệu cho HS các tiêu chí đánh giá hiệu quả kinh doanh ở hình 55.5 SGK.

– GV giải thích nội dung và ý nghĩa của từng tiêu chí, giải thích mối quan hệ giữa hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp với từng tiêu chí, sau đó có thể nêu các câu hỏi cho HS suy nghĩ và trả lời.

Ví dụ :

Nếu doanh thu tăng thì hiệu quả kinh doanh như thế nào ? Nếu doanh thu không đổi nhưng doanh nghiệp giảm chi phí thì hiệu quả kinh doanh như thế nào ?

2.10. Hoạt động 10 : Giới thiệu các biện pháp nâng cao hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp

– GV giới thiệu cho HS bốn biện pháp nâng cao hiệu quả kinh doanh của doanh nghiệp, giải thích cho HS hiểu nội dung từng biện pháp và lấy ví dụ liên hệ thực tế.

– GV có thể yêu cầu HS trình bày các biện pháp nâng cao hiệu quả kinh doanh của một doanh nghiệp cụ thể ở địa phương, sau đó HS nhận xét và kết luận về các biện pháp phù hợp.

2.11. Hoạt động 11 : Tổng kết, đánh giá bài học

– GV có thể gợi ý cho HS trả lời các câu hỏi cuối bài trong SGK và giúp HS chốt lại nội dung cơ bản cần nhớ.

– Trên cơ sở trả lời của HS, GV đánh giá kết quả bài học theo các mục tiêu đã xác định.

IV – THÔNG TIN BỔ SUNG

Các doanh nghiệp dùng đơn vị tiền tệ để tính toán chi phí và hiệu quả kinh doanh vì : Một doanh nghiệp có thể kinh doanh nhiều mặt hàng có các đơn vị tính không giống nhau ; chi phí của doanh nghiệp có nhiều loại nên phải quy về đơn vị tiền tệ để tính toán.